kõrgustikul, kuid need moodustavad ainult maapinna vähemaid ebatasasusi. Silmapaistvam lohkvormest on ainult Avinurme jõe org, mis paiguti, nagu Kaevusaare ja Avinurme all, moodustab järsemad veerud; enamasti on veerud aga laud, nagu Mustametsa kohal, ning ühtivad märgatamata ümbrusega.

Absoluutsed kõrgused kõiguvad 46—72 m:i vahel. Madalamaks alaks on Kärasi mets (46 m) ja kõrgemaks Kaevusaare kõrgustik. Relatiivsed kõrgused on üldiselt vähe märgatavad ja ei ulatu üle paarikümne meetri. Lausik maapind näitab üldist kerkimist ainult põhja poole. Kõrguste vahe lõuna- ja põhjaosade vahel ulatub 16 m:ni (Kruusoja küla abs. k. 61.7 m). Koosseisus esineb kõrgendikkude juures lahtine aines: kruus, rähk ja osalt ka liiv. Tasastel aladel on vähesigitav liiv pea-aineseks. Põhja pool tuleb maapinnale ka paas (borealislade — *Pentamerus borealis* Eichw.), mida Paadenurme juures suurte pankadena ehituste jaoks ja lubjapõletamiseks murtakse. Ka põldudel vedelevad tihti paepangad, mida osalt on korjatud põlluvahelistesse kivitaradesse. Laurisaare oja põhjas tuleb veel paas nähtavale; kaugemal lõuna pool kaob ta aga moreenkatte alla. Rändkive kohtame enam kihelkonna idaosas (Maetsma juures).

Veed. Tähtsamaks ja ainsaks iseseisvaks veesooneks on Avinurme jõgi (ka Avi jõgi), mis, alanud Virumaalt Muuga metsist, voolab kihelkonna piires, alates Tapastiku alt kuni Vadi külani (15 km pikkuselt), esmalt kirdesuunas (Maetsmani), pärast ida- ja kagusuunas. Alguses jookseb jõgi kitsama moldoru põhjas, kõrgemate kallaste vahel, Pärnikust kirdes laieneb org ja jõgi moodustab suuri silmuseid, kuid juba Avinurme veski juurest algab uuesti oru ahenemine, mis surub jõe kitsamasse sängi. Maetsmast edasi lookleb jõgi soisil heinamail, kaob aga varssi metsisse, liivasesse maapinda sügavat sängi uuristades. Avinurme jõgi on võrdlemisi väike, enamasti madal, kruusase ja kivise põhjaga, mille laius maksimumis ulatub 8—10 m:ni. Jõelang on võrdlemisi suur (0.12 %) ja voolus kiire, kuid kevaditi ujutab ta siiski kaldad üle. Kevaditi on jõgi parvetatav, suvel teevad sellele takistust peale vee vähesuse ka paisud Avinurme, Maetsma ja Vadi veski juures.

Vähe ülalpool Maetsma veskit suubub pahemalt poolt Avinurme jõkke lisaojana Tõlga takka väljavoolav Laurisaare oja (6.5 km pikk), mis idasihis läbi Tõlga ja Laurisaare metsade lõikab ja kaasa toob ka temasse pahemalt poolt suubuvate Mädamaa ja Kaasiku oja vee. Alamjooksul on Laurisaare oja süvendatud ja sirgendatud (umb. 2 km ulatusel); suu lähedal hargneb ta. Väike ja tähtsuseta on ka Maetsma soost algav ja Änniksaare küla vahelt läbivoolav Änniksaare oja, mis kihelkonna idapiiril Rehesaare jõkke langeb. Kihelkonna läänesopis niriseb kivirikkal sängil veel Ülisoost väljatulev Alekõre oja, mis Torma piirides tuntud on Süvaoja ja Piilsi ning Kalma jõe nime all. Väikesed ja veevaesed on ka kihelkonna põhjaosas voolavad Pungerja jõe lisaojad — Kiisa oja oma lisaojadega ja Oonurme metsadest tulev Kruusoja.